

Агитатордын БЛОКНОДЫ

1979

НОЯБРЬ

II №

Бастыра ороондордын пролетарийлери, бириккилегер!

АГИТАТОРДЫН БЛОКНОДЫ

11 №
ноябрь
1979 j.

КПСС-тин Горно-Алтайский обкомынын пропаганда ла
агитация бөлүги

ЛЕНИН КӨРГҮСКЕН ЖОЛЛО — 62 ЖЫЛ

Алтан эки жыл мынан озо телекейде баштапкы пролетарский революция, Улу Октябрьский социалистический революция јенген. Кижилик капитализмнен социализмге бастырателекейлик исторический бурылта эдерин баштаган, јирменчи јүсјылдыктагы бу улу јаан керекти советский албаты, бастыра прогрессивный кижилик кажы ла јыл сайын элбеде ле бийик көдүрингилү темдектеп јат. Там ла ырада ичкери көндүккен сайын Октябрьский революциянын улу јаан учуры там ла илејарт көрүнип туру. Андый болгоны Улу Октябрьский социалистический революциянын 62-чи јылдыгына КПСС-тин Төс Комитединин Кычырузында айдылды.

Октябрьдын јенүзи социалистический революциянын оморкодоочызы, башчызы болгон улу Лениннин адыјолыла, революционный ижиле үзүк јок колбулу. Октябрьдын јылдыгын байрамдап тура, бис Коммунистический партиянын ла Советский госуларствонын төзөөчизи, телекейдин пролетариадынын үредүчизи ле башчызы, улу революционер В. И. Лениннин адын тын сүүмјилү адап турус.

Ленин төзөгөн Коммунистический партияга баштадып өткөн јолды, онын өзүмдү социалистический общество јенгериңе экелген сүреен јаан социально-экономический јангыртулардын итогторын бис оморкоп чотоп јадыс.

Текши албатынын телекейде баштапкы госуларствозынын Төс Законы — Советский Конституциянын јарамыкту салтарыла социалистический демократия онјип тыгый берди. Совет обществонын социально-политический ле идейный бирлиги, орооннын ончо нацияларынын ла ук албатыларынын карындаштык најы-

Горно-Алтайский обком
Библиотека

лыгы тынгыды. Ишмекчилер, колхозчылар ла интеллигенция госу­дарствонун ла эл-јоннын керектерин башкарарында туружары элбеди.

Совет јан турган 62 јылдын туркунына једип алган бастыра социалистический јенгүлер албатынын ырысту јүрүми учун Коммунистический партиянын героический тартыжузыла колбулу. Бис өткөн уур-күч ле јаан једимдерлү јолыста партия марксизм-ленинизмнин үредүзиле башкарынып турганынын шылтуунда јаантайын јенип турган.

В. И. Лениннин үредүзи ле кереес јакылталары — КПСС-тин јаан једимдерлү революционно-јангыртаачы ижинин тözөлгөзи.

Партиянын ижинин тös ууламјызы, амадулар, ченемел ле ээжи-јандар кубулбай јуулып, там байып турганы коммунизмди бүдүрип турган эмдиги öйдө анчадала јарт көрүнди.

В. И. Ленин темдектеген политический јолдон кыйа баспайтанын партия јаантайын ороон ичкери јаан јенгүлү барарын јеткилдейтен тös арга деп шүүп јат. Ол јолло кыйа баспай ичкери барарын јеткилдееринде КПСС-тин Тös Комитединин октябрьский (1964 ј.) Пленумы сүреен јаан учурлу болгон. Пленум партиянын историзында јаан алтам болуп артты. КПСС-тин Тös Комитединин Октябрьский Пленумы партиянын политический чыдалдузын, бистин ичкери өзүмиске буудак боло берген кажы ла немени туура таштаар аргалузын көргүзеле, коммунисттер партийный јүрүмнин, партийный башкарунын ленинский нормаларын кыйа баспай јүрүмде бүдүрер ле байгызып јарандырар күүн-тапту болгонын керелеген. Пленум тын өзүмдү социализмнин обществозын теренжиде ле научный башкарап эп-сүмезин байгыскан.

КПСС-тин XXIII, XXIV ле XXV съездтеринин јөптөринде элбеде тургузылган экономический, социально-политический ле идеологический сурактарды јүрүмде бүдүреринде бистин партиябыс, Тös Комитет ле Тös Комитеттин Генеральный качызына нөкөр Л. И. Брежневке баштајкан онын Политбюрозы шак ла андый марксистско-ленинский ээжилерле башкарынып јат.

Партиянын ичбойындагы ла тышјанындагы ченел-

ген политический ленинский ууламжызы бистин социалистический Төрөлистин ийде-күчи жаантайын тынгырын, онын телекейдеги тоомжызы бийиктеерин жеткилдеп турганын өткөн он беш жылдагы ченемел көргүсти. Сегизинчи, тогузынчы ла онынчы бешжылдыктарда орооннын төс производственный фондторы 2,8 катап, национальный кирелтези эки катап, кижы бажына быжу кирелтелер 1,8 катап көптөгөн.

Бүгүн партиянын күүн-табы ла текши амадузы, албаты-калыктын эрчимдү ижи КПСС-тин XXV съездинин исторический жөптөрүн жүрүмдө бүдүрерине, тыгыда өскөн социализмнин аргалары социалистический өнжип жаранарын, албаты-калыктын жадын-жүрүмünün кеми бийиктеерин жеткилдеерине ууланган. Съездтин жакылталарын бүдүрери хозяйственный ла культурный строителствонун партийный башкартузынын кеми бийик болорын, общественный колбулар, улусты үредип тазыктырары тынгырын некеп жат. Бу задачаларды бүдүрерине КПСС-тин Төс Комитединин калганчы өйдөги жаан учурлу документтери, ол тоодо идеологический, политико-таскамал иштерди мынан ары там тыгыдары керегинде, хозяйствоны башкараар иштерди жарандырары керегинде жөптөр учурлалды.

Партиянын албаты-калыктын творческий ийдезине иженип ле бүдүп турган, ишкүчиле жаткан улус керегинде кичеенген политиказы ла практический ижи ороондо бийик једимдү иштенерге ле жүрерге жарамыкту морально-политический айалга жеткилдеп жат.

Коммунизмди төзөп бүдүрип турарда общественнын бастыра жүрүминде партиянын башкараачы учуры бийиктейт. КПСС-тен, онын организацияларынан совет улус бойлорынын эткен керектеринде ле кылык-жангында ленинский нормаларла, ээжилерле башкарынарына үренип жадылар.

Коммунистический партиянын башкараачы учуры бийиктеген сайын, ол бойынын ижин Лениннин некелтелери аайынча төзөп жарандырат, албаты-јонло бойынын колбуларын элбедеп, коллективный башкартунын ленинский ээжилерин, демократический централизмнин некелтелерин бүдүрөт, партиянын ичбойындагы демократиязын, партийный дисциплинаны, коммунисттер берилген ижи учун каруулу болорын тыгыдат.

Партия бистинг башкараачы ишчилерис, партийный органдар, бастыра коммунисттер иштинг ленинский эп-сүмезине — бойына ла нөкөрлөрине бийик некелтелү болотон творческий эп-сүмени үренип билип алзын деп кичеенет. Бу эп-сүме једимдерге болорзынарын, болор-болбосло мактанарын, бүдүрип турган ижин кичеебей-тенин јаратпай јат. Критика ла самокритика партиянын ичбойындагы јүрүминин, бистинг бастыра общество-быстын јүрүмининг нормады болгон до, болуп та јат.

Бистинг партия орооннын ичбойында Лениннин тургускан политикадын өткүрип, оныла коштой социализмди ле коммунизмди бүдүреринде тыш јанында јарамыкту айалгалар јеткилдеерге кичеенип туру. Совет албаты социалистический најылыктын албатыларыла кожо амыр-энчү ле телекейде јеткер јок болоры учун тартыжуда бойлорынын јенгүлери ле оморкойдылар.

Ядерный јуу-чактын јеткерин јоголторында ла јуу-јепселдерди көптөдөрин токтодорында табару эдер стратегический јуу-јепселдерди астадары керегинде нөкөр Л. И. Брежнев ле США-нын президенти Дж. Картер кол салган советско-американский Договор јаан учурлу алтам болды.

Бастыратекши амыр-энчүни, элден озо Европанын албатыларына јеткер јок болорын тыгыдарында нөкөр Л. И. Брежнев ГДР-динг 30-чы јылдыгына учурлай Берлинде айткан куучынында тургускан шүүлтелер база јаан учурлу. КПСС ле Советский государство бойынын амыр-энчү күүнзеген ленинский политиказынан кыйа баспай бүдүрип турганын база катап айдала, нөкөр Л. И. Брежнев НАТО-нын башкараачылары јуу-јепселдерди јангыдан көптөдип баштайла, Советский Союзты ла Варшавский Договор аайынча онын союзниктерин стратегический јанынан акалап ийерге амадап тургандарын јолду критикалаган.

НАТО андый агрессивный пландарлу болордо, Советский Союз јангыс бойы Төс Европадагы черүлерин ле јуу-јепселдерин астадарга туру деп айдылган.

Јаңы Советский баштанкай бистинг орооныс јер үстинде амыр-энчү болзын, Европадагы ороондордын ортодо бүдүмји тыгызын деп чындап ла күүнзегенин көргүсти.

Совет албаты бойынын Коммунистический партия-

зын тын сүүп, ого бүдүп ле иженип јат. Бистин улус бойынын баштаачызына, партия улу амадуларын бүдүрип чыдаар аргалузына бүдүп туру. «Бистин партия-быста бойынын исторический каруулу керектерин јенүлү бүдүрер бастыра аргалар бар. Бисти бийик амаду — албатынын ырысту јүрүми учун тартыжу оморкодот. Бисте јаңы јүрүмди көп јылдардын туркунына бүдүрип келген иштин байлык ченемели бар. Бис бойыстын ижисте кижиликтин ойгор сагыш-шүүлтезинин бастыра једимдерин бойында бириктире јууган марксизм-ленинизмнин үредүзиле башкарынып јадыс. Бис бойыстын ийдебиске бүдүп турус» — деп, Л. И. Брежнев айткан. Марксизм-ленинизмнин качан да онбос маанызынын алдыла партия совет албатыны коммунизмди бүдүрер элбек јолло јенүден јенүге апарат.

ЈАНҢЫ ЈЕДИМДЕРГЕ

Јурт хозайствонун ишчилеринин Бастырасоюзный күнинин байрамы тужында бүткен иштин итогторын көрөри, келер өйдин задачаларын чокумдап алары јакшынак јанжыгу боло берген. Онынчы бешјылдыктын төртинчи јылы божоп браат. Бистин јурт хозайство-быстын ишчилерине бу јыл јенил эмес, јаан каруулу ла күч јыл болды. Орооннын көп јерлеринде, ол тоодо бистин областта, јай күйгек болгон. Андый да болзо, Сибирьдин ле Казахстаннын көп јерлеринде түжүм јакшы болгон. Алтайский край государствого төртинчи миллион тонна аш садарын баштап алган. Оренбургский ле Омский областтарда бийик түжүмдү аш бүткен. Картошко ло маала ажын јуунадары божоп браат, солок сүрери оноң ары өдүп туру. Мал өскүреринде де јаан кубулталар болгон.

1979 јылда бистин областта эки совхоз (Кебезенде ле Караколдо) төзөлгөн. Эмди областта 59 хозайство, ол тоодо 20 колхоз тоололот. Тогузынчы бешјылдыкка көрө, онынчы бешјылдыкта капитальный вложение (јурт хозайствого) 26 процентке көптөгөн. КПСС-тин Төс Комитединин мартовский (1965 ј.) Пленумынан бери колхозтордын ла совхозтордын төс фондторы 3,3 катапка көптөди, олардын электроэнергия тuzаланары 4 катапка, энергияла јеткилделгени 3 катапка шыдар көптөди.

Бүгүн областтын јурт хозайствозында 2800-тен ажыра трактор, ол былтыр болгонынан 200 тракторго көп. Анайда ок аш ла силосный культуралар јуунадар комбайндар, өлөңнин кулурын белетеер ле коргоолдоор агрегаттар, пресс-подборщиктер ле өскө дө техника көптөгөн. «Госкомјуртхозтехниканын» областной биригүзинде 800 автомашина, ол былтыргызынан 100 машинага көп. Мелиоративный иштер бүдүрер јаан ийделу тракторлор ло машиналар көптөп туру. Государствонун электролиниязы Ондой ло Кан-Оозы аймактар-

га јетти. Малдын јангы кажаандарын тудары көптөп јат, складтар, мастерскойлор, машиналар тургузар дворлор тудулат. Улус јадар јүстөр тоолу туралар, јангы школдор, балдардын садтары, клубтар тудулган.

Партиянын ла башкарунын төзөгөн јарамыкту ай-алгаларын билгир тузаланып турган коллективтер кандый да уур өйдө јакшынак једимдерлү болот. Көксуу-Оозы аймактын ишкүчиле јаткандары быјыл государственного малдан алган продукталар садар тогусайлык пландарын бастыра көргүзүлөр аайынча ажыра бүдүрдилер. Улаган ла Турачак аймактардын хозяйстволоры, «Анпром» биригүнин совхозторы эттин планын бүдүргендер. Областьтын колхозторы, Шебалин, Кан-Оозы аймактардын хозяйстволоры, «Анпром» биригүнин совхозторы сүттин планын бүдүргендер. Шебалин ле Кан-Оозы аймактар, областьтын колхозторы түк јанынан берген сөзине тургандар. Государственного ноокы садар пландарын бастыра аймактар ажыра бүдүрген, областьтын саткан ноокызы 105 тоннага шыдарлаган. Бу Туулу Алтайдын историясында эн бийик једим.

Областьтын колхозторы ла совхозторы уй малдын тоозын былтыргызынан 3 мун тынга, ол тоодо јоон уйларды бир мун тынга көптөткөндөр. Јылкы мал 9 процентке, сыгындар ла чоокыр ан 4,5 процентке көптөди. Хозяйстволор быјыл 41 мун бозу торныктырган, ол былтыргызынан 2 мун тынга көп. Бу јаан байрамга Мультыдагы, Көксуудагы, П. Ф. Суховтын адыла адалган совхозтор јакшынак сый эткендер. Олор пландарын бастыра көргүзүлөр аайынча бүдүрген. Ол ишмекчилердин ле колхозчылардын мергендү ижинин, партийный организациялардын ууламјылу ла турумкай ижинин шылтузы болуп јат.

Кан-Оозы аймакта КПСС-тин XXI съездинин адыла адалган колхозтын койчызы, Социалистический Иштин Геройы Тоедов Јелмектин магы областтан өскө дө јерлерге јайылып туру. Кандый да кату айалгада онын једими областта эн бийик болот. Быјыл ол кажы ла 100 койдон 135 курааннан телчиткен. Өткөн төрт јылга ол 3200 кураан телчиткен, ол бешјылдык планынан 20 процентке көп. Көксуу-Оозы аймакта Мультыдагы совхозтын койчылары Ф. Т. Канышин ле Р. Л. Огнев быјыл кажы ла 100 койдон 136 кураан-

нанг телчиткендер, кажы ла койдон 2,789 килограммнанг тўк алгандар. Кенгидеги совхозтын жаан койчызы, Социалистический Иштин Геройы Марчина Тана эмдиге иштегенче. Ол пенсияга туку качан чыгар учурлу болгон. Андый да болзо, комсомолдордын ла јаш-өскүримнин бригадазынын шеф-таскадаачызы болот.

Кош-Агаш аймакта СССР-дин 50 жылдыгынын адыла адалган колхозтын эчкичизи Масканов Солтон качан да болбогон једимге јеткен. Ол 730 эчкинин кажызынан ла 932 граммнан ноокы алган. Бу ороон до ичинде рекорд болуп јат.

Социалистический Иштин Геройы П. Ф. Поповко баштаткан бригада (Абайдагы совхоз) ан өскүрөөчилердин магын онон бийикке көдүрдилер. Бригада кажы ла сыгыннан 8660 граммнан чий мүүс алган. Кайтанактагы совхозто К. Г. Кизиловко баштаткан бригаданын кажы ла сыгыннан алган мүүзи 8400 граммнан болгон. Ол социалистический мөрөй јаан једимдерге экелип турганынын керези. Абайдагы совхозтын Талдудагы фермазында Белоусов Владимир Никитовичке баштаткан бригада мактулу эки бригадага једижерге барып јат. Ол кажы ла сыгыннан 8420 гарммнан мүүс алган.

Јашөскүримненг калганчы јылдарда мал ла јер ижине барары көптөп турганы эмдиги өйдин јакшынак көргүзүзи болуп јат. Озочылдардын тоозына олордон там ла көп улус кожулат. Темдектезе, Улагандагы совхозтын эчкичизи Олчонов Григорий ле койчызы Куюкова Клара комсомолдын члендери. Олордын иштеген стажы јүк ле 4 јылдан. Је олордын магы Улаган аймакка текши јайылган, көргүзүлери ченемелдү ишчилерден де артыктап туру.

Көксуу-Оозы аймакта Алтыгы-Оймондогы совхозтын уй саачызы Арбынова Дина Матыровна јылдын ла жаан көргүзүлерге једет. Ол быјыл тогус айга кажы ла уйдан орто тооло 2350 килограммнан сүт сааган. Ол јылдык планнын 124 проценти. Кайтанактагы совхозтын уй саачызы Карбаницкая Алла быјыл јирме ле јашту. Је ол 9 айга кажы ла уйдан 2000 килограммнан сүт саады. Бу онын јылдык планынан ажыра.

Кызыл-Өзөктөги совхозтын бозу азыраачызы Кыкманова Валентина Петровна 25 јылдан ажыра иштеп

келген. Ол быјыл кажы ла бозунын бескезин конокко 600 граммнан кожор ордына 793 граммнан кошкон. Андый көргүзүгө једерге сүрекей кичеенерге келижет. Алтыгы-Оймондогы совхозтын уй кабыраачызы Ленский Виктор 17 јашту. Ол аказы Владимирле кожо саар уйлар кабырып, сүт астабазын јеткилдейт.

Туулу Алтайда мактап айткадый малчылар сүрекей көп. Олорго бис бүгүн сүрекей јаан быйаныс айдар учурлу. Ненин учун дезе, олар Төрөлинин ле албаты-јоннын тузазына мергендү иштеп јадылар.

Мал өскүрерин јарандыраарынын төзөлгөзи — јеткил ле ток азырал деп, КПСС-тин Төс Комитединин июльский (1978 ј.) Пленумынын јөбинде анылап темдектелген. Азырал белетееринин сурагы анчадала биске сүрекей јаан учурлу. Ненин учун дезе, мал өскүрери бистин областьтын хозяйствозынын төзөлгөзи, ар-бүткенистин айалгазы кату. Онын учун азырал белтееринин сурактары областной партийный организациянын төс ајарузында. Ол кажы ла хозяйствонин башкараачызынын ла коллективинин туура салбас кереги. Партиянын областной комитеди КПСС-тин июльский (1978 ј.) Пленумынын јөбиле башкарынып, партиянын краевой комитединин јакаруларын ајаруга алып, бойынын экинчи пленумында (1979 јылда апрель айда) областьта азырал белетееринин сурактарын шүүшкен. Онын темдектеген иштери јуук јылдарда азырал белетеерин областьта 1,5—2 катапка көптөдөрине экелер учурлу. Партийный организациялардын ла хозяйство-лордын коллективтеринин бастыра ижи быјыл ол программаны јүрүмде бүдүрерине ууландырылган. Öткөн јылдын туркунына мындый иштер бүткен:

— тузаланып турган јердин структуразы јаранган, парлайтан јердин кеми элбеген;

— ашбобовый ла бобовый культуралар өскүрери элбедилген, ол азыралдын курсак болор аргазын бийиктеткен;

— јер ижинин, анчадала азырал белетееринин нургулай механизациязынын кеми элбеген;

— органический удобрениелер өткөн јылдардагызынан көп тузаланылган;

— механизаторлордын ла бригадирлердин квалификациязын көдүрерине ууландыра көп иштер бүткен;

— көп хозыайстволор ипатовский эп-сүмени тузала-
нарын элбеткен;

— јаныдан сугарган ла јарандырган јерлер туза-
ланылган.

Быјылгы јай кату да болгон болзо, Майма аймак-
тын хозыайстволоры өлөн, сенаж, өлөннин кулурын
белетеер пландарын бүдүргендер. Сенажтын ла моно-
азыралдын пландарын 21 хозыайство бүдүрген. Кош-
Агаш аймакта Калининнин адыла адалган, Чапаевтин
адыла адалган, «Путь к коммунизму» ла Лениннин
адыла адалган колхозтор сугарышты тынгытканынын
шылтузында азырал белетееринин планын бүдүрген-
дер. Мында јер сугарарынын јаан мастерлери көп-
төгөн. Темдектезе, «Путь к коммунизму» колхозтын
члени Касенов Онархан нөкөрлөриле кожо ДДН-70 ја-
залдарла 250 гектар јер сугарган, кажы ла гектардан
45 центнерден зеленка алган. Чапаевтин адыла адал-
ган колхозтын члени Ажикенов Даумет 40 гектар јерге
сууны јайа агызып сугарала, кажы ла гектардан 70,8
центнерден зеленка алган. КПСС-тин XXI съездинин
адыла адалган колхозтын члени Кордоева Түкей јер-
лик 90 гектар өлөн сугарган, кажы ла гектардан 25
центнерден өлөн алылган. Ол кирези өлөнди Майма
ла Шебалин де аймактарда алып болбой јат. Маймада-
гы спецхоз, ченемел көргүзер Горно-Алтайский стан-
циянын хозыайствозы, Шебалиндеги, Эликманардагы,
Јабагандагы совхозтор, Кан-Оозы аймакта «Путь Ле-
нина», «Ленинский наказ» колхозтор ло өскө дө хозыай-
стволор арбынду азырал белетеп алгандар.

Бийик түжүм аларынын јаан мастерлери быјыл да
мергендү иштедилер. Караколдогы совхозтын П. И. Ку-
ликовко баштаткан звенозы 240 гектар кыранын кажы
ла гектарынан 382 центнерден јажыл кукуруза алган.
Эликманардагы совхозтын А. И. Бедаревке баштаткан
звенозы 150 гектардын кажы ла гектарынан 350 цент-
нерден јажыл кукуруза алган.

Азырал белетеер өйдө хозыайстволордо 455 звено ло
бригада иштеген. Анда 7 муннан ажыра кижии иштеди,
ол былтыргызынан 1000 кижиге көп. Горно-Алтайск
городтын ла јаан јурттардын улузы өлөн ижине јаан
болуш јетиргендер. Анчадала ипатовский эп-сүмени ту-
заланган јерлерде иш јылгыр болгон. Јабагандагы

совхоз сенажты, силосты, моноазыралды К-700 тракторго колбогон тележкаларла (тракторный поездтер) тарткандар. Керткен өлөңди кажы ла тракторго колбогон јаан эки тележкала тарткандар. Машина жок деп отурбагандар. Бу совхозто коммунист Б. Р. Качановко баштаткан мехотряд быјыл 11000 тонна сенаж, силос ло моноазырал белетеген. Ол сезонный планнын 162 проценти болуп јат. Амурдагы совхозтын Тырысов Валерий Михайловичке баштаткан звенозы быјыл 22100 центнер өлөң белетеген. Звенонын кажы ла члени 2450 центнер өлөң белетеген. Областьтын бастыра звенолары анайда иштеген болзо, 324 мун тонна өлөң белетеп алар эдис, онызы 2,2 катапка көп болор эди. Турачак аймакта В. П. Григорьевке ле Д. А. Пахоруковко, Майма аймакта И. Ф. Руколеевке баштаткан мехзвенолор ло көп өскөлөри де техниканы арбынду иштедип, азырал белетееринин технологиязын чике бүдүргендер.

Быјыл область жаңы бүдүмдү азыралдар белетее-рин көптөдөрине ууландыра јаан алтамдар эткен. Өлөңнин кулуры 7300 тонна белетелген, ол былтыргызынан 10 процентке көп. Чаргыдагы, Амурдагы, Маймадагы, Көксуудагы, Эликманардагы совхозтордо ло өскө дө хозяйстволордо АВМ агрегаттар арбынду ла бийик чыңдыйлу иштегендер. Турачак аймактын хозяйстволоры сенажтын планын 2,2 катапка ажыра бүдүргендер. Кызыл-Өзөктөги, Маймадагы, Себидеги, Шебалиндеги совхозтор ло өскө дө бир кезек хозяйстволор сенаж ла моноазырал белетеер пландарын ажыра бүдүргендер.

Андый да болзо, кезик хозяйстволордо керек коомой. Областьтын 4 аймагында күйгек болгон. Азырал ас белетелгенинде жаңыс ла күйгек бурулу эмес, эмдиге јетире аайына чыккалак сурактар көп. Башкараачы кезик ишчилердин ле специалисттердин, кезик ишмекчилердин ле колхозчылардын неме керексибестеринен улам көп жылыйтулар болуп туру. Шак ла оноң улам иштин ле технологиянын дисциплиназы бузулып, аракыдаш көптөп јат. Бу једикпестерди түрген јоголтор аргалар жок эмес. Бүгүн государственного эт ле сүт јанынан төлүлү артып јадыс деп айдарга келижет. Быјыл 9 айга ол сондошторды кыскартып болбогоныс. Бастыра аймактарда ла хозяйстволордо малдан жылыйту-

лар көп болуп артканча, мал өскүреринин сурактары жакшы чокумдалгалак, анчадала жаш малдан королто болотону астабай туру. Жаңы жерлер тuzаланары, эскиргенин жарандылары жабыс кеминде өдүп жат. Анчадала ашбобовый культуралардын ла өлөңнин үренин өскүрүп аларына, севообороттордын түргөн тuzаланарына аяруны тыгыдар керек. Научный ишчилердин эткен шүүлтелерин, удобрениелерди ле озочыл эп-сүмелерди тuzаланганы кажы ла хозяйствого жарамыкту болор. Жер сугарарын кичеебей жадып, жеткил азыралду болор арга жогын быжылгы жай жарт көргүсти. Онын учун биске жер сугарарын элбедерине эмдештен ала белетенер керек. Түжүм бийиктедерге жылдын кажы ла ойинде тыгыда иштеер керек. Бүгүн солоктын планын бүдүрер, үренди арутап, жакшынак складка уруп алар, кыраларга өтөк тартар, минеральный удобрениелерди белетеп алар керек. Жаскы ишке техниканы быжу белетеп албаза, эзенде иштерди жарамыкту өйдө бүдүрүп болбозы жарт. Механизаторлор ло специалисттер озочыл эп-сүмелерди жакшы билип алар учурлу.

Бистин алдыста жаан учурлу иш — мал кыштадары. Белетеп алган азыралыс былтыргызынан 15 процентке ас. Онын учун бу иш сүрекей уур ла күч айалгада өдөр. Анчадала Көксуу-Оозы, Ондой, Улаган ла Кош-Агаш аймактарда азырал сүрекей ас белетелген. Кезик кыштуларда одор коомой болгоны керекти база уурладып жат. Андый да болзо, партиянын обкомы малдын тоозын аstatпас, ол ок өйдө государственного продукталар садар пландарды кыйалта жок бүдүрер задача тургузып жат. Оны бүдүрери бастыра малчылардын ла мал ижиле колбулу бастыра улустын туура салбас кереги болуп жат. Кажы ла малчы, механизатор ло азыралцехтин кажы ла ишчизи бойынын каруулу керегин ак-чек бүдүргөн тужында, областта мал өскүрери жаан алтамдарла жаранар.

Кажы ла кыштуны ла ферманы жакшы белетеер, кажы ла кажаанды жылулаар, азыралды кирелтелү тuzаланар, кажаандардагы механизмдерди арбынду иштердер, малды жылу суула сугарар эбин табар керек. Анчадала жаан аяруны бар азыралды чеберлеерине эдер, азыралды кату учетко алар, тургузылган лимиттерди бузатанын чек токтодор, бастыра бар азыралды жаран-

дырала тузаланар керек. Областьтын колхозторында ла совхозторында 100 ажыра азыралцех ле азыралкухня тоололып јат. Специалисттер азыралцехтерде азыралдын чыгдыйын тын бийиктеткедий технология тузаланарын јеткилдеер учурлу. Саламды ла агаштын бўрин гидролиз өткўрип, химический препараттарла јаранды-рала, концентрат азыралды дрожжилерле ачыдып јаранды-рар, гидропонды тузаланар керек. Хлорелла өс-кўрип тузаланарын база сананып көрөри, кышкыда бастыра бар аргаларды толо тузаланары — бистин задача.

Хозяйстволордын башкараачылары ла партийный комитеттер јаан ајаруны малчыларга иштеерине ле амы-раарына јарамыкту айалгалар төзөөрине эдер учурлу. Анайда ок садуны, медицинский ле культурный јеткил-дештерди кезем јаранды-рар керек. Јаңыс ла ол ту-жында общественный малды јакшы кыштадар айалга-лар төзөлөр.

В. Д. Аргучинский,
КПСС-тин обкомынын качызы

ЈАШӨСКҮРИМ ЈУРТТА АРТАТ

Советский Союзтын Коммунистический партиязы јурт хозайствоны бастыра јанынан тыгыда өскүрер, јер ижинен ле малдан алар продукталарды көптөдөр, орооннын албаты-калыгын аш-курсакла, промышленностьты јуртхозайствонный сырьело јеткилдеер, городтогы ла јурттагы јүрүмнин материальный ла культурно-бытовой кемин там јуукташтырар программаны белетеп тургузала, эмди кыйа баспастан бүдүрип туру.

Партиянын XXV съезди ле КПСС-тин 1978 јылда июль айда өткөн Пленумы јуртхозайствонный производствонун эрчимин тыгыдарына ла чындыйын јарандырадына, онын бастыра бөлүктерин индустриальный төзөлгөгө тургузарына, производство специализацияны ла кооперацияны тыгыдарына јаан ајару эткендер.

Бу иштер КПСС-тин аграрный политиказынын төс ууламјылары болуп јат. Аграрный политиканын бу задачаларын јенүлү бүдүреринде Ленинский комсомол, орооннын јурт јерлердеги јашөскүрими эрчимдү туружат. «Јурттагы јашөскүримнен јурт јерде келер өйдөги керектер камаанду, олар деремнедеги бүгүнгө көп керектерди бүдүрип турган улус» — деп, нөкөр Леонид Ильич Брежнев ВЛКСМ-нин XVIII съездинде айткан.

Комсомолдын Көксуу-Оозындагы райкомы, аймактын комсомольский организациялары јиит уулдардын ла кыстардын эрчимин јурт хозайстводо иштин эрчимин тыгыдарына ла чындыйын јарандырадына ууландырып турулар. Јашөскүрим јурт хозайстводо ишти механизировать эдеринде, јерде мелиорация өткүреринде элбеде туружат. Баштамы комсомольский организациялар кажы ла јиит ишмекчи, механизатор, специалист эрчимдү иштин јозогын көргүссин, баштаңкайлу иштензин, јурт хозайствоны мынан ары там тыгыдары јанынан партия темдектеген пландарды бүдүрери учун эрчимдү тартышсын деп кичеенгилейт. Механизаторлордын үредүзин өткүрерине, јашөскүримди јуртта иштеп артарына јилбиркедер јаан иш өдөт.

Көксуу-Оозы аймакта материалый производство 1300 комсомолец туружат, ол тоодо 960 кижиси совхозтордо иштеп жат. Жашөскүримди журтта артырар ишти тынгытканынын шылтуунда аймактын комсомольский организациясы эки жылдын туркунына 27 кижиге көптөгөн.

Комсомолдын районный комитеди кажы ла жыл башталар алдында жүзүн-башка иштердеги жашөскүримнин социалистический мөрөйинин ээжилерин тургузып, жөптөп жат. Мөрөйлөшкөн жашөскүримнин көп нургуны социалистический молжуларын бүдүрип турулар.

Бүгүнгү күнде социалистический мөрөйдө озолоп тургандардын тоозында: Суховтын адыла адалган совхозтын уй саачызы, албатынын депутаттарынын областной Советинин депутады С. И. Борошева, тогус айдын жакылтазын 123 процентке бүдүргөн; Көксуудагы совхозтын уй саачызы Л. Г. Черенова, жылдык жакылтаны тогус айдын туркунына 106 процентке бүдүргөн. Областьтын Күндүлү Доскозына Көксуудагы совхозтын уй саачызы Т. Нөкөрева бичилген. Нөкөрева 1980 жылдын май айынын чодына иштеп жат.

Аймактын комсомольский организацияларында анчадала мергендү иш — общественный малга азырал билеттери ле аш жуунадары. Быжыл жайгыда азырал эдер иштерде комсомолдордын ла жашөскүримнин 32 звенозы иштеди.

«Амурдагы» совхозтын Банновский фермазында комсомолдордын ла жашөскүримнин Тырысов Валерийге баштаткан звенозы план аайынча 17180 центнердин ордына 26 мун центнер өлөң обоологон. Бу аймакта звенолор ортодо эн бийик једим.

Комсомолдордын ла жашөскүримнин звенолары жашөскүримди ишке коммунистический күүн-тапту эдип тазыктыратан жакшы эп-арга боло берди. Бүгүнгү күнде аймакта комсомолдордон ло жашөскүримнен жаантайын иштеер јети, ол тоодо уй саачылардан төрт, звено төзөлдү. Ончо звенолор айлык ла кварталдын жакылталарын ажыра бүдүрип турулар.

Бүгүнгү күнде комсомольский организациялардын ижинде жаан учурлу сурактардын бирүзи — жашөскүримди журтта артырар сурак. Ол јанынан жаан иш Су-

ховтын адыла адалган, Алтыгы-Оймондогы, Абайдагы совхозтордо өдүп туру. Алтыгы-Оймондогы совхозто жаңы тудулган 16 квартираны жашөскүримге берген. Мында жашөскүримди квартирала жеткилдеер суракты комсомолдын комитеди бойынын ажарузына алган.

Абайдагы совхозтын Талдудагы фермазында жаңы бүткөн 20 квартирадан 19 квартира, Мультыдагы спецхозто 18 квартирадан 10 квартира жиит билелерге берилди. Суховтын адыла адалган совхозто жаңы техниканы жиит механизаторлорго комсомолдын комитеди ажыра берип жат. Совхоз быжыл алган техниканын көп нургунын жиит шоферлорго ло механизаторлорго берген.

Же жаңыс ла квартира ла жаңы техника бергениле бүгүнгү күнде жашөскүримди журтта артырып болбос. Жашөскүримге культурно амыранатан айалга жеткилдеер керек. Ол жаанынан комсомолдын райкомы, комсомольский организациялар тын кичеенип турулар.

1978 жылда ВЛКСМ-нин райкомынын жөбиле Шахматный клуб ачылган. Клубтын ижин спорттын мастерине кандидат А. Клепиков башкарып туру. Клуб эки катап шахматисттердин маргаанын өткүрди. Быжыл комсомолдор бойлоры аймактын төс журтында экинчи тир жазап алдылар.

Абайдагы совхозтын комсомолдоры ла жашөскүрими амыранар күндерде жаан стадион жазап алдылар. Амурдагы совхозто андый ок стадион бүдүп жат. Аймактын жашөскүриминин ортодо аймакта Културанын туразынын «Алекс» деп адалган вокально-инструментальный ансамбли жаан тоомжыда. Ансамбльди ВЛКСМ-нин райкомынын члени А. Битюцкий башкарып туру. Быжыл жайгыда ансамбль малчылардын жайгы турлуларынын бастыразында болгон.

1979 жылда бойлорынын вокально-инструментальный ансамбльдарын Абайдагы, Алтыгы-Оймондогы, Мультыдагы совхозтор төзөп алдылар.

Комсомольский организациялар черүге баратан ла черүден жанган жашөскүримге жаан ажару эдип турулар, кажы ла комсомольский организация бойынын нөкөрлөрүн черүге жылу үйдежип аткарат. Черүге барып жаткан кажы ла уулга Мактын памятнигинин төзинен алган бир ууш тобрак берип жадылар. Черүден жанган уулга совхоз 150—300 салковой акча берип жат.

Бистинг комсомолдор албаты туткан органдардын ижинде эрчимдү турушкылайт. ВЛКСМ-нин 42 члени журт Советтердин, 11 кижии аймачный Советтин депутадина тудулган. Энг јакшы иштеп турган јиит депутаттардын ортодо М. Болтовская, Л. Кыпчакова, Р. Железнова ла өскө дө депутат комсомолдор.

Јылдын ла көп тоолу школьниктер комсомолго кирип јат. Быјыл ВЛКСМ-нин райкомы школды үрениш божоткон јүстег ажыра уулдарга ла кыстарга журт хозјайстводо иштеерине комсомольский путевкалар берген. Олор ончозы школо үренерде шофердын эмезе трактористтинг специальнойна үренип алгандар.

Јашөскүримди журтта иштеп артырары јанынан комсомольский организациялар өткүрип турган иш јакшы једимдер берип туру. Бу јаан ишти комсомольский организациялар профсоюзтын организацияларыла кожо партийный организацияларга баштадып өткүрип туру.

В. Вайнбергер,
ВЛКСМ-нин Көксуу-Оозындагы
райкомынын качызы

БИРЛИК ПОЛИТКҮНДЕРДИ ӨТКҮРИП ТУРГАНЫС КЕРЕГИНДЕ

Коммунизмди төзөп бүдүреринде идеологический иш, ишкүчиле жаткандарды коммунистический эдип үредип тазыктылары бистин партиябыстын төс ајарузында туруп јат. Онын учун партиянын XXV съезди, КПСС-тин Төс Комитединин пленумдары бастыра идеологический иштерди текши јарандырап чокум программа тургускан. Идеологический иштин кемин бийиктедерине КПСС-тин Төс Комитединин «Идеологический ле политико-таскамал ишти мынан ары там јарандырапы керегинде» јөбин јүрүмде бүдүргени анчадала јаан учурлу болор. Төс Комитеттин јуукта јангы чыккан бу јөбинде тын өзүмдү социалистический обшествонын айалгаларында бастыра идейно-таскамал иштерди јарандыратан јолдор темдектелди.

Партийный организациялардын идеологический ижинде бирлик политкүндер өткүрери јаан тузалу болгонын көргүсти. КПСС-тин Төс Комитеди бирлик политкүндер өткүрип турганын јарадала, бу ишти там јарандырып, ого јаан ајару эдип турзын деп партийный комитеттерден некеген.

Көксуу-Оозы аймакта бирлик политкүндер өткүреринде байлык ченемел јуулды. Кажы ла јыл башталар алдында КПСС-тин районный комитединин бюрозында өткүретен бирлик политкүндердин тематический планы, ол күндерге кандый материалдарды кем белейтеитени јөптөлип јат.

Политкүннен 2—4 күн озо райкомго партийный, советский, профсоюзный, комсомольский активти, аймакный организациялардын ла ведомстволордын башкараачыларын, бастыразы 30—35 кижини јуунга јууп јадыс. Јуунда партиянын райкомынын качылары, бюронын члендери келетен политкүнде аймактын алдында турган хозяйственно-политический задачалардын кандый сурактарына анчадала јаан ајару эдетенин чокумдап јартап айдып бергилейт. Политкүн өткүреринде

туружатан кажы ла кижиге доклад эдерине, беседа өткүрерине керектү тезистер, тоолорлу материалдар берип јат.

Бирлик политкүнде албаты-јонло туштажарына ийетен улусты көстөп темдектеерде аймакта эн јаан учурлу кандый хозяйственный иш өдүп турганын ајаруга алып турадыс. Темдектезе, јаскыда, јайгыда ла күскиде аймактын башкараачы ишчилери бирлик политкүнде ыраак турлуларда ла фермаларда иштеп турган малчыларла, јаскы кыра ижинде, малга азырал белетееринде ле оны јуунадарында иштеп турган улусла тушташкылайт.

Июль айда бирлик политкүнде уй саачыларга, койчыларга партиянын райкомынын экинчи качызы нөк. Нольфин В. Р., аймактын баш ветврачы нөк. Бухтуев В. С., өскө дө көн нөкөрлөр барып јүрдилер. Өлөн ижинде турушкандарла албаты шинжүзинин аймактагы комитединин председатели нөк. Жуков В. И., комсомолдын райкомынын качызы нөк. Гайдук П. А., аймакный больницынын баш врачы нөк. Казирова Н. И., өскө дө башкараачылар тушташты. Политкүндерде улай ла прокуратуранын, милициянын ишчилери, өскө дө аймакный организациялардын ла ведомстволордын башкараачылары туружып, ишкүчиле јаткандардын комудалын угуп, олардын алдына докладтар эдип, беседалар өткүрип турулар.

Калганчы өйдө бирлик политкүндер өткүреринде совхозтордын башкараачылары ла специалисттери тынгыда туружа бердилер. Абайдагы, Алтыгы-Оймондогы совхозтордо бирлик политкүн өткүреринде хозяйствонун башкараачыларынан ла специалисттеринен 5—8 кижиден туружып јат.

«Идеологический, политико-таскамал ишти мынан ары там јарандылары керегинде» КПСС-тин Төс Комитединин јөбинин некелтелери аайынча бирлик политкүндер өткүреринде партиянын райкомынын члендеринен көп улус туружат. Эмди кажы ла политкүнде партиянын райкомынын члендеринен ас ла алза, 12—15 кижиден туружат.

Бирлик политкүндер өткүргени ажыра партийный комитеттер ишкүчиле јаткандарды политический үренип тазыктыарын тынгыткылайт, аймакта, кажы ла хозяй-

стводо, кажы ла журтта болуп турган керектер керегинде бойынын ойинде јетирүлер алып, једикпес-тутактарды түрген јоголтор иштер темдектеп өткүрер арга алдылар. Ого үзеери райком ишкүчиле јаткандардын коллективтеринен оперативный јетирүлер алат. Ишкүчиле јаткандардын комудалдарынын ла сурактарынын аайына политкүн өткүрип барган нөкөрлөр чыгып јадылар. Кер-мар озор аайына чыгар аргалары јок керектер учураза, озорды партиянын райкомына берип јадылар.

Политкүндер өткүрген иштердин итогторын КПСС-тин райкомынын бюрозында јылына эки катаптан ас эмес шүүжип јадыс. Бирлик политкүндерди өткүреринде бар јакшы керектерле коштой, бу ишке кезик једикпестер барын база айдар керек. Бистин аймакта бирлик политкүндер өткүреринде областьтын организацияларынын башкараачылары ас туружат. Озор каа-јаа келгилезе де, аймактын тос журтында бойынын керектери аайынча јуун өткүреле, бирлик политкүнде ишкүчиле јаткандарла тушташпай, озордын алдына политический доклад этпей јана бергилейт. Ого үзеери политкүн јууктап ла келерде аймактын башкараачы ишчилерин область јаар јүзүн-јүүр јуундарга алдыратанын база токтодор керек. Ого үзеери бирлик политкүн өткүрерине областьтан ийген материалдар аймакка орой једип јат. Андый оройтыган материалдардан туза јок.

Ю. Вилисов,
КПСС-тин Көксуу-Оозындагы райкомынын
пропаганда ла агитация бөлүгинин заведующийи

ИДЕОЛОГИЧЕСКИЙ АКТИВТИН ҮРЕДҮЗИ

Пропагандисттердин, политинформаторлардын, лекторлардын ла докладчиктердин, агитаторлардын, бастыра идеологический ишчилердин бүгүңги күндеги јаан учурлу кереги «Идеологический, политико-таскамал ишти мынан ары там јарандыраы керегинде» КПСС-тин Төс Комитединин јөбин теренжиде үренип алала, јүрүмде бүдүрери. Төс Комитеттин бу јөби — эмдиги айалгаларда коммунистический таскамал иштин элбек программазы.

КПСС-тин Төс Комитединин јөби партийный организациялардан, идеологический ишчилерден ишкүчиле јаткандардын элбек калыгын идейно-политический таскадарын јаантайын јарандыраын, бастыра пропагандистский, массово-политический ишти бүдүрип турган чокум экономический, социально-политический задалаларла колбулу өткүрерин некеп туру.

Шебалин аймакта ишкүчиле јаткандардын коллективтеринде идеологический ле политико-таскамал ишти бүгүңги күнде 1500 пропагандист, лектор, агитатор, политинформатор ло докладчик өткүрип јат. Аймакта 69 агитколлектив бар. Агитаторлардын ла политинформаторлардын көп нургуны — иштин озочылдары, мастерлер, партийный ла хозяйственный ишчилер. Шак ла олар социалистический мөрөйді баштап, иште тузаланылбаган аргалар бедреп, једикпес-тутактарды түрген јоголтоло, ишти кезем јарандырып алары учун тартышкылайт.

Партиянын райкомы, баштамы партийный организациялар јүзүн-башка политический ле хозяйственный иштер өткүргеңде шак ла ол идеологический активке јөмөнип турулар. Ол ок өйдө ол активти үредери, оларго күнүн сайын болужары кыйалта јоктон керектү.

Аймакта идеологический ишчилердин үредүзи ажындыра тургускан план аайынча өдүп јат. Планда

пропагандисттердин, политинформаторлордын, агит-пункттардын заведующийлеринин ле агитаторлордын үредүзи темдектелет.

Партийный организациялардын алдына партиянын Төс Комитеди «Идеологический ле политико-таскамал ишти мынан ары там јарандылары керегинде» јөбинде јаан задачалар тургускан. Бастыра идеологический иштин төс ууламјызы советский улуска коммунистический көрүм-шүүлте берери, партиянын керегине, коммунистический амадуларга бастыра бойын беринер, социалистический Ада-Төрөлин сүүр эдип үредип тазыктары. Бу задачаларды бүдүреринде партийный үредүнин системазына, экономический ле комсомольский, ишкүчиле јаткандардын политический үредүзине јаан учур берилген. Политический ле экономический үредү бийик кеминде болоры пропагандисттердин теоретический ле методический билгиринин кеминен камаанду.

Аймакта пропагандисттердин үредүзинин системазы төзөлгөн. Пропагандисттер бойлорынын билгирин аймакта өдүп турган семинарларда бийиктеткилейт. Эки айда бир катап өдүп турган семинарда үредүнин программазында темдектелген тема аайынча үредүни канайда өткүрерин, кандый сурактарга ајару эдерин билип алып јадылар. Семинарда пропагандисттердин алдына партиянын райкомынын качылары, өскө дө башкараачы ишчилер докладтар эдип, экономический ле хозяйственный задачалар бүдүп турганын, социально-экономический өзүмнин пландарын бүдүреринде кандый задачалар турганын јартап айдып бергилейт. Олордын докладтарынан пропагандисттер ишкүчиле јаткандар ортодо пропагандистский ле агитационный иш өткүрерине керектү јетирүлөр угуп алгылайт.

Қажы ла семинарда методический лекциялар болуп јат. Темдектезе, «Лениннин школынын пропагандисттери», «Политический ле экономический үредүнин, угаачыларынын эрчимин тыгыдары», «Угаачыларды политический книгала иштеерине үредер», «Алдынан бойы үренери — политический үредүде төс эп-сүме», «Собеседование белетееринин ле өткүреринин методиказы» ла өскө дө сурактар аайынча лекциялар кычырылат.

Методический конференцияларды белетейле, өткүрип јадыс. Өткөн үредүлү јылда бис «Пропагандист ле

бешжылдык» деп темала пропагандисттердин методический конференциясын өткүргенис. Эмди «Партийный ла комсомольский үредүнинг кемин бийиктедер аргалар» деген темала конференция белетеп турус.

Бу башталган үредүлү жылда пропагандистский ишти 50 кижиге жаңы баштады. Олорго болуш анчадала керектү. Онын учун бис жиит пропагандисттин школун тюзөдис. Ол школдо методический лекциялар кычырылар. Жиит пропагандисттер көп жылдардын туркунына иштеп келген пропагандисттердин өткүргөн үредүзинде болор, теоретический собеседованиелер өткүрерис.

Жаан учурлу ишти партиянын райкомындагы докладчиктердин группазы бүдүрип жадылар. Бирлик политкүнде — кажы ла айдын үчинчи четвергинде партиянын райкомынын докладчиктери ишкүчиле жаткандардын коллективтерине барып, албаты-калыкка туштажып жадылар. Партиянын райкомында докладтар эдетен план бар, кажы ла ай сайын докладчиктерди жууйла, бу айда эдетен докладтын темазы ла сурактары аайынча жакылталар берилип жат.

Кажы ла ай сайын политинформаторлордын ла агитколлективтердин заведующийлеринин семинарын өткүрери база жаңжыга берди. Културанын учреждениелеринин ишчилерин үредерине партиянын райкомы жаан аяру эдет. Аймакисполкомнын култура бөлүгүнде теоретический семинар ла марксизм-ленинизмдин тюзөлгөлөрүн үренер школ тюзөлгөн.

Бистин аймакта 450 агитатор иштеп жат. Олордын ортодо жаан ченемелдү агитаторлор көп, олордын ижи, агитация өткүрер эп-сүмези жиит агитаторлорго јозок. Олордын ортодо: нөк. Чалчикова И. Т. — Барагаштагы совхозтын Шыргайтыдагы фермазында цеховой парторганизациянын качызы; нөк. Истомина К. И. — Шебалиндеги ансовхозтын Топучайдагы фермазында библиотекарь; нөк. Лопасова В. Я. — Шыргайтыдагы ферманын учетчиги; Картошова Е. Н. — «Каракольский» совхозтын Чопоштогы фермазында уй саачылардын бригадири. Жакшы иштеп турган агитаторлордын ла политинформаторлордын ижинин ченемелин «Сельская новь» газет бастыра аймакка таркадат.

Агитаторлорго ло политинформаторлорго болуш эдип, кычыратан лекциялардын ла өткүретен беседа-

лардын тематиказын белетеп јадыс. Аймачный газетте «Агитаторго болушту» ла «Бойыннын ижинде тузалан» деген бажалыктар ачылган.

Аймактын төс журтында промышленный предприятиялердин ле учреждениялердин агитаторлорын улай ла жууп, семинарлар өткүрип турус.

Јаан хозяйственный ла политический иштер башталар алдында агитаторлордын семинарлары совхозтордын парткомдорында өдөт. Ол семинарларда партиянын райкомынын ишчилери кыйалта јоктон туружат.

Быјыл февраль айда аймактын төс журтында ла совхозтордын бастыра парткомдорында өткөн семинарларда «КПСС-тин Төс Комитединин ноябрьский» (1978 ј.) Пленумынын јөптөрин јартаар задачаларды» шүүшкен. «Социалистический мөрөйди бастыра албатыга таркадар!» деген докладты КПСС-тин райкомынын инструкторы В. Е. Ошарова эткен, партиянын райкомынын база бир инструкторы Н. Р. Сартакова куучын айдарга белетенери керегинде беседа өткүрген. «Агитационный иште психологиянын ла педагогиканын элементтери» керегинде лекция кычырылган.

Андый семинарларда телекейдеги айалга керегинде лекциялар кычырылат, кажы ла бир тема аайынча беседа өткүрери јанынан методический эп-сүме берилип јат. Темдектезе, май айда «Семинский» совхозто агитаторлордын семинары өткөн. Агитаторлорго ол семинарда өскө сурактарла коштой «Иштин дисциплиназын тыгыдары — јаан учурлу албаты-хозяйственный задача» деп тема аайынча беседаны канайда өткүрери керегинде» методический јакылталар берилген.

ВЛКСМ-нин райкомында јиит агитатордын школы иштеп јат.

Агитаторлорго, политинформаторлорго ло агитколлективтерге политический үредүнин КПСС-тин райкомындагы кабинеттин библиотеказы ла аймачный библиотека тын болужып туру. Олор идеологический активке керектү справочно-библиографический материалдар јуугылайт, јүзүн-башка выставкалар јазагылайт. Темдектезе, «Коммунистический үредип тазыктырар ишти комплексный өткүрери», «Партия ла албаты бүдүрген улу иш» (јаңы јерлер кыралап тузаланганынын 25-чи јылдыгына), «Бистин јүрүмистин төс законы»,

«Амыр-энчү учун туружаачылардын баштапкы басты-расоюзный конференциясы» ла өскө дө выставкалар.

Je партиянын райкомы ла баштамы партийный организациялар идеологический активти үредеринде бар аргаларды билгир ле јеткил тузаланбай јадылар деп, јартын айдар керек. Агитаторлордын семинарлары кезикте үзүлип јат. Кезик агитаторлордо акту бойлорынын творческий пландары јок.

Идеологический активтин үредүзин бийиктедерине ууланган бастыра ишти бис олордын методический ле теоретический билгирин бийиктедери ажыра тзөп јадыс. Кадрлардын теоретический билгирин бийиктедер үредү ажыра «Идеологический ле политико-таскама» ишти мынан ары там јарандыраы керегинде» КПСС-тин Төс Комитединин јөбинде тургузылган задачаларды јенүлү бүдүрерис.

Л. БОБРОВА,

**КПСС-тин Шебалиндеги райкомында политический
үредүнин кабинетинин заведующийи**

КОМПЛЕКС ИШТЕП КӨНДҮКТИ

Шебалин аймактагы культураның учреждениелеринин ишчилери ишкүчиле јаткандарды культурно-јартамал ишле јеткилдеери јанынан бойларынын алдында турган задачаларды јенүлү бүдүрип туру. Ишти анайда бийик кеминде өткүрерине культурный комплекстер тззөгони јаан јөмөлтө эдип јат деп айдарга јараар. Бистин аймакта беш культурный комплекс тззөлгөн. Олор: Шебалиндеги, Чаргыдагы, Барагаштагы, Эјегандагы ла Эликманардагы комплекстер.

Бүгүңги күнде аймакта тззөлгөн культурный комплекстердин ортодо Эликманардагы комплекстин јакшы ижин темдектеер керек. Комплекстин ижин РСФСР-дин культпросвет иш јанынан отличниги Августа Ефимовна Польских башкарып туру. Комплекстин Соведи художественный самодеятельностьтын педагогический пропаганданын, политико-јартамал иштин, спортивный ла коруланар иштин, озочыл ченемелди таркадарынын, көргүзүлү агитациянын секцияларын башкарып јат.

Комплексти клубтын ижин, бастыра культурно-јартамал иш өткүрерин сүүп турган, иштеп билер јакшы ченемелдү, көп нургуны иштин ветерандары башкарып турулар. А. Е. Польских бойы «За доблестный труд» медальла, «РСФСР-дин культпросветинин отличниги» знака кайралдалган, культураның учреждениелеринде одус јыл солунта јок иштеп келген ветеран. Культураның туразынын директоры Н. И. Тарбанаква культураның учреждениелеринде јирме беш јыл иштегениле колбой бу јуукта РСФСР-дин культура Министерствозынын Күндүлү грамотазыла кайралдалган.

Т. Е. Мандрыгина Эликманардагы библиотекада он јетинчи јыл иштеп јат. Ол профсоюзтын комитетинин председатели. Агитбригада малчылардын турлулары јаар барганда, Тамара Ефимовна книгелерин алганча атанат.

Р. Г. Штанакова бу өткөн октябрь айда бежен јаш-ту болды, Эликманардагы библиотекада иштегенинен одус јыл болды. Онын трудовой книжкасында сок јан-ыс катап «1949 јылда 29 октябрьда Эликманардагы библиотеканын библиотекаринин ижине алынган» деп бичилген. Калганчы јирме јылдын туркунына Роза Георгиевна Эликманардагы ферманын малчыларынын ортодо культурно-јартамал иш өткүрет.

Ф. С. Панова — Эликманарда балдардын библио-теказында иштейт. Ол он јылдын туркунына профсоюз-тын јербойындагы комитединин члени, балдардын ор-тодо иш өткүрери учун каруулу кижии. А. И. Андреева јети јылдын туркунына Эликманардагы библиотекада балдардын книгелеринин бөлүгинин заведующийи бо-луп иштеп, комплекстин бастыра ижинде эрчимдү ту-ружат.

Эликманардагы автоклубта киномеханик болуп Ким Дмитриевич Тарбанакоев иштеп јат. Бу иште он тогу-зынчы јыл, культуранын комплексинде 1977 јылдан ала иштеп келди. Комплексте Кемероводогы культ-просветучилищени үренип божоткон, эмеген-өбөгөн Лариса Георгиевна ла Сергей Павлович Имекиндер иштеп турулар. Лариса Георгиевна автоклубтын заве-дующийи болгоныла коштой балдардын бийезинин кружогын башкарат. Сергей Павлович — Культуранын туразынын художественный башкараачызы, јаан класс-тардын үренчиктеринин вокально-инструментальный ансамблин башкарат.

Комплекстин ижинде Оностогы клубтын заведую-щийи болгон, эмди Культуранын туразынын директоры М. Ф. Ильминский, художественный руководители Г. А. Малютина эрчимдү турушкылайт.

Комплекстин бастыра ижи ажындыра пландалып јат. Темдектезе, јииттерди Советский Черүге үйдежип аткаратан вечерди өткүрерин јурт Советтин председа-тели нөк. Шадрин ле профсоюзтын совхозтогы ишмек-чи комитединин председатели нөк. Василенко белетеди-лер. Вечер Эликманарда культуранын туразында өткөн.

План аайынча Бешпелтирде иштин ветерандарын, пенсияга чыккан Манышева Кызнак Соконовнаны, онын кожо иштеген нөкөрлөрин Такачаков Амак Саба-

ковичти, Чендекова Мария Потаповнаны, Кабыкова Анастасия Штоповнаны күндүлөп уткыган вечер өткөн.

Комплекстин планыла «Кижиле закон» деген темала бир канча вечерлер өткүргөн. Оносто, Ызнезиде, Эликманарда, Бешпелтирде «Ўй кижиле аракыдаза» деген оос журнал өткүргөн. Бу иштерди белетеп өткүреринде милициянын ишчилери турушкан.

Анчадала «профессияда эн артыктары» деп адалган байрам жылбүлү өткөн. Бу байрамды база культурный комплекс пландайла, белетеп өткүрди. Совхозтын администрациясы өткөн иштердин итоторы аайынча доклад эткен, приказ жарлайла, озочылдарга акчаласый берген.

Комплекстин ижин Совет башкарып туру. Ого 13 кижиле жөптөлгөн.

Комплекстин келер айда ла кварталда эдетен ижинин планын Совет тургузала, совхозтын парткомында жөптөдип жат. Жөптөлгөн кийинде Совет ол планы жүрүмде бүдүрөт. Советтин кажы ла члени чокум иштерди башкарып жат. Советтин кажы ла члени башкарып турган ижиле аайынча бойында активтү.

Журттагы интеллигенцияны культуранын комплекси өткүрип турган иштерде туружарына тартып алары жанынан Н. И. Тарбанакоев жалан иш өткүрип туру. Нина Ивановна директор болуп иштеп турган культуранын Эликманардагы туразында художественный самодеятельностьтын жети кружогы иштеп жат. Ол кружоктордо журттын бастыра интеллигенциясы, көп жашөскүрим туружат. Ол тоодо иштин ле жуунын ветерандарынын фольклорный коллективи, бийенин ле кожоннын кружогы, өскөлөри де.

Бу жуукта культурный комплекс баланын Телекейлик күнине учурлай өткүргөн фестиваль жалан да улуска, балдарга да сүйүнчилү байрам болуп өткөн. Фестивальды комплекстин Совединин члени нөк. Трубников Г. М. белетеп өткүрди. 12 октябрьда писатель, режиссер, артист болгон В. М. Шукшиннин 50 жылдыгына учурлалган тематический вечер өткөн.

Культуранын комплекси ишкүчиле жаткандардын ортодо политико-таскамал ла культурно-жартамал иштерди бирлик планла чокум ууламжыларлу өткүрерарга берди. Комплекс ончо иштерди өткүрерине идео-

логический ишчилерди билгир тузаланат. Культуранын учреждениелеринин материалый аргаларын бириктире тузаланганы тын једимдерлү болуп туру. Совхозтын, промышленный предприятиелердин комплексте болужы тыгыды. Комплексе керектү акча, машиналар, өскө дө техника берери јанынан Эликманардагы совхозтын директоры нөк. Плетенецкий Д. Е. качан да кысканбайт.

Эликманарда ишкүчиле јаткандарды коммунистический үредип тазыктырар сурактарды јенүлү бүдүрерге культуранын учреждениелеринин ишчилерин комплексе бириктиргени јаан тузалу болгонын көргүсти. Эмди культурный комплекстин планында төс ууламјы «Идеологический ле политико-таскамал ишти мынан ары там јарандырары» керегинде КПСС-тин Төс Комитединин јөбин јүрүмде бүдүрери.

М. Ф. Механошина,
Шебалиндеги аймакисполкомнын культура
бөлүгинин инспекторы

ПАРТГРУППА ИШТЕ

Колхозтордын ла совхозтордын, предприятиелердин ле учреждениелердин партийный организацияларында онынчы бешжылдыктын төртинчи жылдыгын јенүлү бүдүрип божодоры јанынан јаан иш өдүп туру. КПСС-тин XXV съездинин исторический јөптөрин жүрүмде бүдүрерине ишкүчиле јаткандарды көдүрери јанынан баштамы ла цеховый партийный организациялардын ла партгруппалардын учуры там ла бийиктейт.

Ол јанынан Кан-Оозы аймакта «Ленинский наказ» колхозтын партийный организациязынын јакшы ижин темдектеп айдарга јараар.

Партгруппадагы коммунисттер мергендү иштеп, кажы ла жыл сайын пландарды ла бойлорына алган социалистический молјуларды ажыра бүдүрип јадылар. Бригада кулундар алып чыдадарын жылдын ла көптөдип, жылкылардын тоозын коротпой турулар. Быжылгы 1979 жылда жылкычылар кажы ла 100 бееден 88 кулуннан алала, колындагы жылкы малды 99,9 процентке корыдылар.

Бу једимдер коммунисттер ологго берилген иш учун бийик каруулу болуп, кичеенип иштеп тургандарынын шылтузы. Партгруппадагы коммунисттер ишке коммунистический күүн-тапту болгондорыла алынган социалистический молјуларды бүдүрери ле ажыра бүдүрери јанынан колхозтын ончо малчыларына јозок көргүзип турулар.

Ишкүчиле јаткандардын коллективтеринде партийный группалардын тоомјызы бийик болоры бир канча керектерден камаанду. Ол — кажы ла коммунисттин јозокту ижи ле јакшы кылык-јагы, партийный јакылталарды чике үлештирип берери, коммунисттер бойынын ајарузын тос ишке ууландыраы, партийный јуундардын јөптөрин бүдүрер иштерди башкараы.

«Ленинский наказ» колхозтогы жылкычылардын партийный группызы шак ла коммунисттердин ак-чек иш-

тенип, эн ле уур ла күч керектерди бойлоры эдип, јакшы једимдерге једип алып тургандарыла бастыра колхозчыларда бийик тоомјылу боло берген.

Јылкылар кичееп өскүретені хозяйстводо эн ле уур иш дезе, јастыра болбос. Шак ла бу ишти коммунисттер бойына алала, јакшы јозок көргүзип турулар.

Партийный группа јакшы иштеп турары партгруп-оргтын иш төзөп башкарарынын, онын бойынын јозокту ижинен база тын камаанду. Јылкычы-коммунисттер бойлорынын партгрупоргы эдип Н. К. Макалинди бежинчи катап улай туттылар. Николай Карманович јылкы өскүрер ишти сүреен јакшы билер кижі, бастыра бригаданын ижин билгир башкарып јат. Партийный ишти өткүрерин сүүп, кичееп бүдүрип турганынын шылтуунда, нөк. Макалин башкарып турган патгруппа Кан-Оозы аймакта эн артык группалардын бирүзи.

Улусты јакшы керектерге, јакшы јозокко үредип тазыктылары партийный группалардын ижинде төс учурлу болуп јат. Бригаданын бастыра члендери шеф-наставниктер. Бүгүнгі күнде олар јиит уулды — Такысов Байрамды јылкычынын ижине үредип тазыктырып турулар. Шеф-наставниктер бойлорынын ижі керегинде партийный јуунадарда отчет эдип јадылар.

Партгрупорг Макалин группанын јуундарында шүүжетен сурактарга јаан ајару эдет. 1978—1979 јылдардын кату кыжында партгруппа бойынын јуунында малды кичееп кыштадып чыгарарга ла азыралды чеберлеп чыгымдаарына болуп бригаданы эки бөлүкке бөлиир деп јөп чыгарган. Шак ла анайда эткенинин шылтуунда јылкыларды коромјы јокко кыштадып чыгардылар.

Партгруппа бригаданын ижинде јангы ченемелди, өскө јерлердеги озочыл јылкычылардын јакшы эп-сүмезин тузаланарын кичееп туру, социалистический мөрөй өдүмдү ле једимдү болорына јаантайын ајару эдет.

1978 јылдын ла 1979 јылдын баштапкы јарымынын итогторы аайынча «Ленинский наказ» колхозто јылкычылардын бригадазындагы партийный группа аймакта эн јакшы иштү деп темдектелди. Ого 200 салковой сый ла «Белокуриха» курортко путевка берилген.

К. Бекенева,
КПСС-тин Кан-Оозындагы райкомынын
инструкторы

АЛТАЙЛАРДЫН ЛА ХАКАСТАРДЫН СОЦИАЛИСТИЧЕСКИЙ КУЛЬТУРАЗЫНЫН ИСТОРИЧЕСКИЙ ӨЗҮМИ

Түштүк Сибирдин албатылары Совет жан турган тоолу ондор жылдардын туркунына социально-экономический ле культурно-эстетический өскөн јолын озогы өйлөрдө өдөргө јүс жылдар керек болор эди. Бистин ороондо јүстен ажыра нациялар ла ук албатылар коштой ло кожо јуртап јадылар. Олордын кажызы ла исторический аңылу башка, өскө албатыларга көрө, бойынын исторический јолын өткөн. Каан јангы бийлеген, нацияларды өштөштирер политика өткүрген ороондо ончо нациялар ла ук албатылар экономикада социально-политический колбуларда, анайда ок культурада тен праволорлу бололо, өмөлөжип кожо иштеп ле јуртап јадылар. Пролетарский интернационализм ажыра национальный художественный культуралар творческий өмөлөшкөни олор түрген өзөрине јарамыкту тзөлгө јеткилдеди.

Сибирдин азыйда исторический сондогон албатыларынын художественный культуралары түрген өзөтөн органы јангыс ла социализм јеткилдеди. Социализмнин айалгазында национальный художественный культуралар колболыжып, бой-бойынан байыгылап турганынын шылтуунда историко-эстетический өзөтөн јолдор кыскара берет. Анайда Түштүк Сибирдин албатылары эстетический культуранын бийик өзүмине једетен јолдо бир канча тепкиштерди ажыра калыдылар, албатылардын художественный культуразы исторический колбулу чыгымдарды этпедилер.

Сондогон культураларды өскүретен шак бу сок јангыс чике јолго, социалистический јолго турганынын шылтуунда СССР-дин бастыра албатылары учурыла социалистический, кебер-бүдүмиле интернациональный болгон тын өзүмдү национальный культураларлу боло бердилер.

Түштүк Сибирдин албатыларынын национальный социалистический художественный культуразы чек јангы

социально-эстетический керек болуп төзөлөлө, Советский Союзтын көпнациональный бирлик социалистический культуразында бойынын јерине тура берди.

Коштой јаткан алтай, хакас ла тува албатылар патриархально-феодалный јүрүмнен социализмге келген исторический, политический ле художественный өзүмнин көп нургуны түнгей јолын өттилер. Бу албатылардын исторический јүрүм-салымы түнгей болгонынан улам олардын художественный культураларынын исторический јолы ла кебер-бүдүми тегин болуп барган.

Түштүк Сибирдин албатыларында Октябрьский революцияга јетире байлык фольклордон башка художественный јөөжө јок болгон. Албатынын социальный кебери ле исторический ченемели фольклордо јуулган.

Түштүк Сибирдин албатыларында байлык эпос бар. Хакастардын поэтический чөрчөктөри, темдектезе, «Абынжи», «Алтын Арыг», «Хан Мирген» ле өскөлөри де албатынын өткөн өйлөрдөги јүрүмин художественный эп-аргаларла сүреен чокум-јарт көргүзип јат. Хакастардын ла алтайлардын эпический чөрчөктөри — художественный культуранын сүреен јаан једимдери. Ол сүреен јаан художественный байлык-јөөжөннн көп нургуны орус тилге көчүрилбеген учун, эмдиге јетире бастырасоюзный учур алынгалак.

Хакастардын ла алтайлардын искусствозы элден де озо эпос јанынан тыгып өскөн. Фольклордын өскө бүдүмдери, темдектезе, музыка (кожон), декоративно-прикладной искусство элбеде таркаган да болзо, художественный јанынан јабыс болгон. Је бу албатылардын оос поэтический творчествозы бастыра телекейге јарлу болуп тынгыган.

Фольклордон өскө искусство тынгыгалак Сибирдин албатыларында художественный сөс јаан учурлу болгон. Онын учун јаңы художественный культураны төзөөри шак ла албатынын оос творчествозына төзөлгөлөнгөн литературадан башталган, ненин учун дезе, М. Горькийдин айтканыла сөстин искусствозы фольклордон башталып јат.

Алтай ла хакас литература, 20-чи јылдарда төзөлип баштаган өскө дө јиит литературалар чылап ок, бойынын историязынын баштапкы алтамдарында албатынын оос творчествозын элбеде тузаланган. Хакасиянын

баштапкы поэттери — В. Кобяков, П. Штыгашев, А. Топанов, М. Аршунов ло Туулу Алтайдын — М. Мундус-Эдоков, П. Кучияк албатынын оос творчествозынан бойларынын произведениелерине кеберлер ле сюжеттер алып тургандар.

Бичиген литература өзүп жаранарын жаңыс ла фольклор јеткилдеген эмес, онызы јарт. Мында Совет јан турганы, жаңы јүрүм тзззлгзни албатынын творческий јайалтазын ойгоскон, жаңы темалар ла кеберлер берген, жаңы сурактар тургускан. Жаңы культуранын јолы ачылганы ла орус литература ла искусство хакастардын ла алтайлардын литературазы ла искусствозы өзззрине сүреен јаан камаан јетирген.

Орус тилдин ле литературанын шылтузында Сибирьдин азыйда бойынын өзззминде сондогон албатылары зскз албатылардын бийик куьтуразыла таныжып, олардын байлыгынан бойынын художественный өзззминде алар аргалу боло бердилер. Сибирьдин оок албатыларынын баштапкы писательдери фольклорды јууганыла коштой тзрзл тилине Пушкинди, Гогольды, Горькийди, Шевченконы, Шекспирди кзчзргилеген.

Орус литература јиит литератураларга өзззминин школы, орус тил дезе, телекейлик художественный культуранын байлык-јзззжззине «кззнзк» болгон. Телекейлик ле ада-тзрзл литературалардын классиктери алтайлардын ла хакастардын, Сибирьдин зскз дз албатыларынын бийик эстетический ле нравственный идеалдары тзззлзрине сүреен јаан камаан јетиргилеген.

Национальный литературалар өзззринде национальный издательстволор ачылганы јаан учурлу болгон. ВКП(б)-нин Сибирский краевой комитединин јзбиле 1931 јылда Хакасияда национальный издательство тзззлгзн. 1933 јылда август айда партиянын Хакацкий обкомынын јзбиле Хакасияда партиздаттын бзлзги ачылган. Партийный ла советский органдар кзнзун сайын эдип турган азарузынын шылтуунда 30-чы јылдарда хакас тилле чыккан бичиктердин тззззы кзптзгзн. Тзрзл тилле бичиктерди кзп чызаргагы јиит авторлор творческий өзззрине тын арга болды. 1926 јылдан ала 1938 јылга јетире хакас тилле 276 книга ла брошюра чыккан. Литература албатынын јзззминде кыйалта јоктон керектз боло берди.

Ол ок одузынчы жылдар башталып турарда Туулу Алтайда национальный издательство база ачылган, алтай тилле көп бичиктер чыккан.

Түштүк Сибирьдин албатыларында бичиген литература ээчиде профессиональный театрлар ачылып баштаган. Национальный театрлар ол өйдө анчадала элбеген художественный самодеятельностько жөмөндилер. ВКП(б)-нин обкомынын жөбиле Хакасиянын национальный театры 1931 жылда төзөлгөн. Театрдын коллективине олимпиадада баштапкы жер алган драматический кружокто турушкан улус кирген.

Баштапкы жылдарда театр жоруктап иштеген. Хакасиянын журттарында театрдын артисттерин тын күүнзеп уткыгылайтан. Баштапкы хакас-драматург А. Топановтын «Классовый өштүлөр», «Мылтыктаң тракторго» ло өскө дө пьесалары аайынча тургускан спектакльдарда озогы ла жаңынын ортодо от-калапту классовый тартыжу көргүзилген. Театр жаңы жүрүмнин пропагандизи, агитаторы ла төзөөчизи боло берген.

Баштапкы ла эки жылда театр областьтын бастыра райондорында болгон, 112 спектакль тургускан, ол спектакльдарды 37500 кижиге көргөн.

1937 жылда национальный театрды театр-студия эдип жаңырта төзөгөн. Студияны билгир ле ченемелдүү үредүчи, режиссер М. А. Борзунов башкарган. 1939 жылда Ленинградта А. Н. Островскийдин адыла адалган театральный институтта хакаский студия ачылган. Ого Хакасиянын театрынан 11 актер кирген.

Ол ок жылдарда театрдын репертуары жаңырды, ого орус драматургтардын ла гран ары жаындагы классиктердин, темдектезе, Н. Гогольдын, М. Горькийдин, А. Арбузовтын, В. Вишневскийдин, К. Гольдонинин, өскөлөринин де произведениелери кирген. Көп нургуны спектакльдар хакас тилле тургузылган. К. Гольдонинин «Гостиницанын ээзи» деп пьесазын актерлор Е. П. Начинова ла Н. И. Коков көчүргендер. 1940 жылда М. Коковтын «Акун» деп адалган историко-революционный драмазы тургузылган. Хакасиянын ишкүчиле жаткандарынын Совет жан учун тартыжузына учурлаган бу спектакль национальный драматургия ла театр жаранарына жаан учурлу болгон.

1939 жылда областьтын төс городында — Абаканда

јаңы театр — орус драманың областной театры ачылган. Жаңы театр ачылганы жаңыс ла областьтын ишкүчиле жаткандарын культурный жеткилдеерине эмес, же анайда ок национальный театр жаранып өзөрине тын арга болгон. Ол ок жылдарда Абаканда үчинчи театр — хакас ла орус бөлүктөрлү кукольный театр иштеп баштаган.

Анайдарда, 30-чы жылдарда Хакасияда национальный театральный искусство художественный творчествонын тыгыда өскөн бөлүгү боло берген.

Хакасиянын областной драматический театрынын репертуарында национальный, советский ле классический драматургиянын талдама произведениелери бар. В. Шекспирдин, А. Островскийдин, М. Горькийдин, Н. Хикметтин, А. Толстойдын произведениелери национальный артисттерге ле хакас улуска жарт ла жуук болгоны хакас артисттердин ле режиссерлордын мастерствозы өскөнин, анайда ок хакас албатынын эстетический культуразы бийик болгонын керелеп туру.

Областыта профессиональный художественный үредү тыгыды. 1960 жылда баштапкы музыкальный училище ачылган. Ого үзеери городтордо ло журттарда балдар 25 музыкальный ла художественный школдордо үренип жадылар.

Хакасияда 1948 жылда СССР-дин писательдеринин Союзынын бөлүгү төзөлгөн. Ого үзеери областыта СССР-дин архитекторларынын Союзынын бөлүгү, СССР-дин художниктеринин Союзынын Красноярсктагы краевой бөлүгинин филиалы, СССР-дин журналисттеринин Союзынын ла Бастыраоссийский театральный обществонын бөлүктери иштеп жат.

Самодетельный художественный творчество кажы ла жыл сайын тыгып туру. Кожоннын ла бийенин «Жарки» деп адалган ансамбль жашөскүримнин ле студенттердин Бастырателекейлик фестивалинин лауреады.

Г. Котожеков

БАЖАЛЫКТАР

Ленин көргүскөн жолло — 62 жыл	1
Жаңы једимдерге	6
Јашөскүрим јуртта артат	14
Бирлик полйткүндерди өткүрип турганыс керегинде	18
Идеологический активтин үредүзи	21
Комплекс иштеп көндүкти	26
Партгруппа иште	30
Алтайлардын ла хакастардын социалистический культуразынын исторический өзүми	32

БЛОКНОТ АГИТАТОРА

Редакционная коллегия

Подписано к печати 6/XI 1979 г. Усл. п. л. 2,09.
Уч.-изд. л. 1,7. Формат 60×84 1/16. Заказ 3940.
Тираж 550 экз. Цена 5 коп. АН 11877.

Горно-Алтайское отделение Алтайского книжного издатель-
ства, г. Горно-Алтайск, ул. Горно-Алтайская, 36. Горно-
Алтайская типография, пр. Коммунистический, 27.

